

De Nederlandse geloofsbelijdenis

**Een eigentijdse
weergave**

**Met uitleg voor
gesprek door
dr. W. Verboom**

Boekencentrum

De Nederlandse Geloofsbelijdenis

DE NEDERLANDSE GELOOFSBELIJDENIS

Een eigentijdse weergave

Met uitleg voor gesprek

Dr. W. Verboom

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

www.uitgeverijboekencentrum.nl

Ontwerp omslag: Mulder van Meurs, Amsterdam

ISBN 978 90 239 2600 9
NUR 700

© 2011 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Woord vooraf	7
1. Onze God – artikel 1	10
2. God kennen – artikel 2	15
3. De Heilige Schrift – artikel 3 tot en met 7	19
4. De drie-enige God – artikel 8 en 9	26
5. Jezus Christus, de Zoon van God – artikel 10	32
6. De Heilige Geest – artikel 11	36
7. De schepping – artikel 12	40
8. De voorzienigheid – artikel 13	45
9. De zonde – artikel 14 en 15	50
10. De eeuwige verkiezing – artikel 16	55
11. De Verlosser beloofd – artikel 17	60
12. Gods Zoon wordt mens – artikel 18 en 19, 25	64
13. De verzoening – artikel 20 en 21	71
14. De rechtvaardiging – artikel 22 en 23	76
15. De heiliging – artikel 24	82
16. Jezus Christus, onze Voorspraak – artikel 26	87
17. De kerk I – artikel 27 tot en met 29	93
18. De kerk II – artikel 30 tot en met 32	100
19. De heilige doop – artikel 33 en 34	107
20. Het heilig avondmaal – artikel 35	113

21. De overheid – artikel 36	118
22. Het laatste oordeel – artikel 37	123

Woord vooraf

Het jaar 2011 is voor de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* (NGB) een bijzonder jaar. Het is precies 450 jaar geleden dat de auteur Guido de Bres deze belijdenis schreef. De moeite waard om daar aandacht aan te schenken. In de nacht van 1 op 2 november 1561 gooide hij zijn geloofsbelijdenis over de muur van het kasteel van Doornik (België). Hij hoopte dat zijn belijdenis in handen zou komen van de overheid, vooral in de handen van koning Philips II van Spanje. In zijn belijdenis van 37 onderdelen (artikelen) moest duidelijk worden dat het geloof van de gereformeerden in overeenstemming is met dat wat de kerk altijd geloofd heeft. Ook schreef hij een oproep om te stoppen met de vervolging van de gereformeerden. Anders zou het werkelijk op een bloedbad uitlopen.

Guido de Bres heeft met deze daad niet bereikt, wat hij hoopte te bereiken. Velen zijn vervolgd en hij zelf heeft het schrijven van zijn belijdenis met de dood moeten bekopen. Op de zaterdag voor Pinksteren in 1567 is hij opgehangen op het plein voor het stadhuis van Valenciennes. Voorafgaand aan zijn executie schreef hij enkele ontroerende afscheidsbrieven. Wat De Bres in zijn belijdenis heeft

geschreven is het getuigenis van een martelaar geweest. Dat mogen we nooit vergeten en dat is de belangrijkste reden waarom het 450-jarig bestaan van deze belijdenis zo'n unieke gebeurtenis is.

De *NGB* is spoedig na zijn verschijning in 1561 aanvaard door allerlei kerkelijke vergaderingen. Tot op de dag van vandaag is zij voor kerk en geloof een gouden gids. We vinden hierin de kernzaken van ons christelijk geloof verwoord. Ook wij mogen hierin, samen met andere geloofsbelijdenissen van de kerk, een bron en norm voor ons geloof vinden.

In dit boekje doe ik een poging om de *NGB* dichterbij te brengen. Het kan toch niet zo zijn dat een belijdenisgeschrift van de kerk in de vergetelheid raakt. Het zou het begraven van een talent zijn (Matth. 25:18).

Ik geef allereerst een eigentijdse weergave van de *NGB*. Het gaat dan niet om een hertaalde letterlijke tekst van de *NGB*, maar om een weergave waarin de kernen van dit belijdenisgeschrift – daar waar het op aankomt – worden omschreven. Daarnaast bied ik bij elk artikel in het kort informatie om de betekenis voor ons duidelijk te maken. Ten slotte geef ik bij elk hoofdstukje een paar gespreksvragen. Hierdoor kan dit boekje behalve voor persoonlijk gebruik ook in gesprekskringen worden gebruikt.

Ik hoop dat ons geloof vandaag steun en voeding ontvangt vanuit de *NGB*. Mag de verschijning

van dit boekje tot zegen zijn, niet alleen in dit jaar
van herdenken, maar alle dagen van ons leven.

Harderwijk,

W. Verboom

1. Onze God – artikel 1

Wij belijden met hart en mond dat we geloven in God. Hij is de God van Israël, de Vader van onze Heere Jezus Christus. Hij is de Enige, de Eeuwige. Hij is de Oneindige; wij begrijpen of zien Hem niet. Hij is de Almachtige, de Onveranderlijke, vooral in zijn trouw. Hij is de Volmaakte in wijsheid. Hij is de Rechtvaardige, de Algoede. Hij is de Bron, die overloopt van alle goed voor ons. Deze God is onze God. We prijzen en loven Hem nu en eeuwig.

Uitleg

Misschien hebt u niet zoveel op met de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* (NGB). U denkt: zo'n oud kerkelijk geschrift is goed voor theologen die van dogmatiek of kerkgeschiedenis houden, maar voor mijn eigen geloof heb ik er weinig aan. In dit boekje doe ik een poging om te laten zien dat er toch heel kostbare dingen in dit geschrift staan. Dat het een richtsnoer voor ons geloof is.

De NGB zet in door met hart en mond te belijden wie onze God is. Wie het artikel leest kan de neiging voelen om meteen maar af te haken. Voor

je besef gaat het hier om een afstandelijk godsbeeld. Volgens de oude tekst is God een enig, eenvoudig geestelijk wezen. Je kunt die bewoordingen wel wat dichterbij brengen zoals in dit boekje gebeurt. Maar dat helpt je misschien niet veel verder. En dan volgen al die eigenschappen van God: onbegrijpelijk, oneindig, onveranderlijk enzovoort. Roept dat niet de vraag op of we ons hier niet in een heel ander klimaat bevinden dan wat de Bijbel ons leert over onze God, die in de Heere Jezus onze Vader wil zijn?

Toch moeten we niet te snel zijn met ons oordeel. Kijk alleen al naar de openingszin. 'Wij belijden met hart en mond.' Het gaat in dit artikel niet om abstracte, leerstellige waarheden, maar om de inhoud van ons persoonlijk geloof. Alles wat de *NGB* gaat zeggen, wordt gezegd in de persoonlijke relatie met de Heere Jezus Christus. Zo beleefde de schrijver, Guido de Bres het, toen hij in 1561 in zijn verborgen tuinhuisje in Doornik deze belijdenis schreef. Precies daarom heeft hij in 1567 het schrijven van deze belijdenis met de dood moeten bekopen.

Als ik goed luister naar dit artikel, hoor ik minstens twee dingen die voor ons geloof belangrijk zijn. Die twee dingen zijn natuurlijk maar een keus. Uiteindelijk is alles belangrijk, maar ik wijs toch op twee dingen. In de eerste plaats wordt er vol *eerbied* over God gesproken. Duidelijk voelbaar is de afstand tussen God als onze Schepper

en ons als zijn schepselen. Het is goed om dat te beseffen. Soms zijn we geneigd té gewoon, té menselijk over God te spreken. In de Bijbel staan wel allerlei menselijke dingen over God, maar dat betekent niet dat God niet de gans Andere, de Hoge, de Heilige is. Wij begrijpen God niet, Hij is *onbegrijpelijk*. Daarmee bedoelt de NGB dat Hij al ons bevattingsvermogen te boven gaat. Maar ook dat God aan ons geen verantwoording hoeft af te leggen van zijn daden. Dat leerde mijn vader in 1942, toen mijn moeder stierf (41 jaar). Hij zei: 'O God, waarom doet U dat?' Hij kreeg geen antwoord op die vraag. Toen zei hij: 'Heere, als U geen antwoord heeft, wilt U dan die knagende waaromvraag uit mijn hart wegnemen?' Dat deed God.

Het tweede wat ik in dit artikel lees is dat God ook heel dicht bij ons is. Wonderlijk, tegelijk met de afstand is er zijn *nabijheid*. Maar God is niet op *onze* manier nabij, maar op *zijn* manier. God is *onveranderlijk*, zegt De Bres in dit artikel. Toen wij van God afvielen, had God meteen een einde aan ons kunnen maken. God deed het niet. Hij heeft in zijn grote liefde ervoor gekozen om zelf in zijn Zoon het oordeel te gaan dragen dat wij verdienen. En daaraan is Hij trouw gebleven. Daarin verandert Hij nooit en te nimmer. Ook al verandert er in ons leven nog zoveel. Zelfs als alles omvalt, dan nog verandert Hij niet. 'Want al zouden bergen wijken en heuvels wankelen, maar

Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond van Mijn vrede zal niet wankelen' (Jes. 54:10). Dat is een geweldige troost als je je eenzaam en verlaten voelt. Als mensen om je heen zo veranderen. Als je zelf door de omstandigheden verandert. Wat komt onze onveranderlijke God dichtbij.

In dit artikel staat ook dat God *oneindig* is. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Wij zijn beperkte mensen, gebonden aan tijd en ruimte. God niet. Misschien zijn er ouders, die een kind hebben, dat heel ver bij geloof en kerk vandaan gegroeid is. Je kunt je kind niet meer bereiken. Dan mogen we toch zeggen: Heere, U kunt mijn kind wel bereiken. U kent en ziet mijn kind, U bent immers *oneindig*. Dat leert Psalm 139: Nam ik vleugels van de dageraad, woonde ik aan het einde van de zee, ook daar zou Uw hand mij leiden en Uw rechterhand mij vasthouden (vers 9 en 10).

Artikel 1 heeft een prachtig slot. We geloven en belijden dat God de Bron is, die overloopt van alle goed voor ons. Ja, dat geloven we van onze God. Van afgoden kun je dit nooit zeggen. Die zijn ongreepbaar en grillig. Je moet maar afwachten wat uit hen voortkomt. Maar onze God is niet als de afgoden. Hij is een God uit één stuk. Hij is het hoogste Goed (Augustinus). Zo is onze God. De God van Guido de Bres, de God van ons vandaag. De God van Israël, de Vader van onze Heere Jezus Christus.

‘Want deze God is onze God,
Hij is ons deel, ons zalig lot,
door tijd noch eeuwigheid te scheiden,
ter dood toe zal Hij ons geleiden’ (Psalm 48:6,
1773).

Gespreksvragen

1. Wat is volgens u de bedoeling van een belijdenisgeschrift?
2. De *NGB* begint met de woorden: Wij belijden met hart en mond. Wat betekent deze inzet voor ons geloof?
3. Welke eigenschap van God staat voor uw gevoel ver van u af en welke staat dichtbij? Bespreek met elkaar uw ervaringen hierover, ook naar aanleiding van wat hierover in de uitleg staat.

2. God kennen – artikel 2

We mogen God kennen en in een liefdesrelatie met Hem leven. Hij maakt zich aan ons bekend in de schepping, onderhouding en regering van de wereld. Als een boek, waarin we zien hoe groot en machtig Hij is. Maar vooral maakt Hij zich aan ons bekend in zijn Woord. Daarin leren wij Hem helemaal kennen, ook in zijn grote liefde voor ons. Meer hoeven we niet te weten, om te delen in zijn heil en te leven tot zijn eer.

[Rom. 1:20]

Uitleg

Sinds enkele jaren wonen we op de Veluwe. Aan het eind van de middag wandel ik nog al eens in de eeuwenoude bossen. Ik hoor tussen de bomen de vogels, maar verder is het helemaal stil. Voor een spar blijf ik staan en ik kijk omhoog naar de afhangende takken met hun ontelbare naalden. Ik raak onder de indruk van wat ik zie en voel. De hoge top van de boom wijst verder omhoog, naar de hemel, naar God. Langzaam loop ik verder, raak wat los van deze beleving en vraag me af waarom ik eigenlijk denk dat God dit alles heeft geschapen.

Denk ik dat alleen omdat ik dat geloof op grond van de Bijbel, of zit er ook iets in de natuur wat me een besef van God bijbrengt?

Artikel 2 van onze *NGB* gaat over de vraag *hoe* wij God kennen. God is voor ons niet de grote Onbekende. Wij mogen Hem kennen. We mogen zelfs met Hem in een relatie leven. Hij heeft in zijn genade een verbond met ons opgericht. Dat is een groot geheim. Maar hoe is het toch mogelijk dat wij Hem als zodanig mogen kennen? Dat is door twee middelen. Ten eerste door de natuur en door de geschiedenis en ten tweede door de Bijbel.

Guido de Bres zegt in dit artikel dat de natuur een boek is dat God heeft geschreven. Wie het boek goed leest, hoort het verhaal van de grote dingen die God doet. De hele natuur, de loop van de geschiedenis, zij vertellen Gods eer (Psalm 19). Soms word je diep geraakt door dit boek. Zoals bij een bloem, die bloeit, geurt en kleurt. Of bij de geboorte van een kind. Een moment dat diep ingrijpt. Het gaat je verstand te boven. Je stamelt: 'Het is een wonder.'

Maar er is ook een andere kant. Lang niet alles wat er gebeurt in de natuur en in de geschiedenis ervaar je als een wonder. Soms is het onbegrijpelijk. Terwijl wij op het kerstfeest in 2005 zongen van Gods liefde, maakte een tsunami elders in de wereld een eind aan duizenden mensenlevens. Zoiets is ronduit verbijsterend. Hoe kunnen we God door zoiets leren kennen als de God die met

ons in een relatie wil leven? Trouwens, er is nog iets heel anders. Wanneer ik stil sta bij die boom in het bos is alles heel mooi. Het spreekt me aan. Maar is het ook niet nodig dat ik *tegengesproken* wordt door God? Dat gebeurt door die boom niet.

Ik heb een ander middel nodig om God te kennen, een beter middel. Dat is de Bijbel, het Woord van God. Daarin openbaart God zich helemaal, zoals Hij werkelijk is. Ik moet van de boom in het bos naar de preekstoel in de kerk, waar het Woord wordt verkondigd. In dat Woord maakt God zich het diepst bekend in zijn Zoon Jezus Christus. Wie God is, wordt zichtbaar aan het kruis op Golgotha en bij het geopende graf met Pasen. Ook de Heilige Geest moet eraan te pas komen. Hij leert me het tweede boek van God te lezen, te verstaan en te geloven. Ik moet niet alleen geraakt worden door een bloem, door de geboorte van een kind, maar veel meer door de geboorte, de dood en de opstanding van Gods Kind, Jezus. Zo leer ik God kennen als die God, die met mij in een genaderelatie wil leven. Die met mij wandelt, niet alleen in de mooie bossen van de Veluwe, maar ook in duistere dalen vol schulden en wonden.

Toch betekent dit alles niet dat het boek van de natuur wel dicht kan blijven. In de natuur leer ik God niet rechtstreeks kennen. Maar het werk van God, die ik mocht leren kennen in Christus Jezus uit de Bijbel, leer ik zien in de natuur. De God van het Woord en van de natuur, van de Gekruisigde

en van de geschiedenis, is dezelfde God. Zo vallen de dingen op hun plaats. De stralenbundel van licht tussen de bomen komt van de Eeuwige. Maar als er scheuren lopen in de schepping, daar waar onze zonde en Gods leiding onontwarbaar zijn, zie ik in die scheuren het kruis van Christus. Dat moet je leren zien. God leren kennen duurt een leven lang. Het is de weg van het geloof, de weg van de paradox.

Veel van God kennen we niet. Ook niet bij een geopende Bijbel. Maar alles wat we nodig hebben om getroost te leven, om God te eren en zalig te worden, dat weten we van Hem uit het Woord. Met de belofte: 'Nu ken ik ten dele, maar dan zal ik kennen, zoals ook ik gekend ben' (1 Kor. 13:12).

Gespreksvragen

1. 'De hoge top van de boom wijst verder omhoog, naar de hemel, naar God.' Herkent u dat besef of kijkt u hier anders tegen aan?
2. Hoe gaat u in uw geloof om met zoiets als de tsunami in 2005? Is dat inderdaad 'een scheur in de schepping'?
3. Wat maakt het verschil uit tussen het kennen van God uit de Bijbel en uit de natuur?

Een geloofsbelijdenis die meer dan vier eeuwen oud is, lijkt uit de tijd. Maar wie echt luistert naar wat de Nederlandse Geloofsbelijdenis te zeggen heeft, merkt dat de kern ook nu nog het kloppend hart van ons geloof vormt.

In dit boek legt dr. Verboom de zevenendertig artikelen helder uit, met een scherp oog voor deze tijd. De vragen die hij heeft toegevoegd maken dit boekje geschikt voor persoonlijke gesprekken over de betekenis van de Bijbel, Jezus, de overheid, het Laatste Oordeel en andere actuele thema's.

Dr. W. Verboom is emeritus-hoogleraar Geschiedenis van het Gereformeerd Protestantisme en houdt zich al vele jaren bezig met de betekenis van de belijdenisgeschriften voor nu. Eerder schreef hij voor deze serie een eigentijdse weergave van *De Heidelbergse Catechismus* en *Van hart tot hart* over de *Dordtse Leerregels*.

www.uitgeverijboekencentrum.nl

ISBN 978-90-239-2600-9



9 789023 926009
NUR 700